

WINTRŮV RAKOVNÍK

5

XXXIII. KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ
S VÝBĚREM NA CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKY DIVADELNÍ TŘEBÍČ/DIVADELNÍ DĚČÍN

BŘEZEN 2009

Rakvičky nám dodávají Spojené norskó-dánské rakvárny a cukrárny

Po představení *Pít či nepít aneb Oč tu vlastně běží* jsme oslovili pány Petra Matouška (režie, Sternoborg) a Radka Kotlabu (Fortinbras). Diskuse proběhla ve svižném duchu, Petr i Radek se doplňovali tak sešraně, že názory vyzněly, jako by je říkal jeden muž. Proto je tak i uvádíme.

Jak jste přišli na to, hrát hru, která se odehrává souběžně s dějem Shakespearova Hamleta?

Původní text jsme dostali od pana Valeshe, asi před třemi roky. Když jsme si to četli, bavili jsme se, je nám sympatický i polský autor Glowacki. Hru jsme si pak přizpůsobili souboru, upravili jsme si to kvůli obsazení. Třeba jsme chtěli, aby měla větší prostor Dagny Borg (Blanka Kollinová), té má původně asi v půlce představení upadnout hlava, tak místo ní jsme nechali popravít někoho jiného. Nebo jsme nerealizovali přímý přenos z Elsinoru. Díky těm změnám neuvádíme hru pod původním autorem, už ji bereme jako svoji.

V představení jsme slyšeli zajímavou hudbu...

Hudba je wordmusic, svezli jsme se tro-

chu na populární vlně. Je to autentická skandinávská hudba, švédská, finská.

Kdo vymýšlel ty úžasné kostýmy?

Kostýmy vznikaly spontánně. Nemáme kostýmního výtvarníka, tak jsme si je dělali sami. Jednotlivé prvky byly podkošenky a pletenina. Také jsme chtěli, aby Norové byli takoví hadráci ze smetiště, kdežto Dánové inteligentní, elegantní. Ještě se rozlišení národností podpořilo jinou řečí. Někdo může vidět jako problém, že Dáni mluví slovensky, to my neřešíme.

Do jaké míry je hra improvizovaná?

Představení improvizované příliš není. Na zkouškách se třeba blbne, vymýšlejí se různé nápady, které pak zařadíme do představení. *Pít či nepít* není naprosto hotový tvar, na kterém lpíme, fóry

vznikají, zanikají. Ve dvou se dalo improvizovat více, třeba když jsme hráli *A tak tě prosím, kníže*, tam to šlo. Ale v takové množině herců, jako je tady, by byla sebevražda, kdyby všichni improvizovali.

Kde berete rakvičky?

Rakvičky nám dodávají Spojené norskó-dánské rakvárny a cukrárny. Většinou mají věnečky, dnes byly rakvičky.

Chcete na závěr říci nějaký vzkaz, zajímavost?

Jsmo rádi, že jsme si v Rakovníku zase mohli zahrát. Trochu jsme se báli toho času (hrálo se od 10.00), ale publikum bylo příjemné, hrálo s námi.

Diskutovali jsme nad počtem vulgarismů v představení. Mírně se stříhalo, něco jsme tam nechali. Doufáme, že jsme tím někoho neurazili. Kdyby ano, tak se omlouváme a v případě zájmu to s ním probereme.

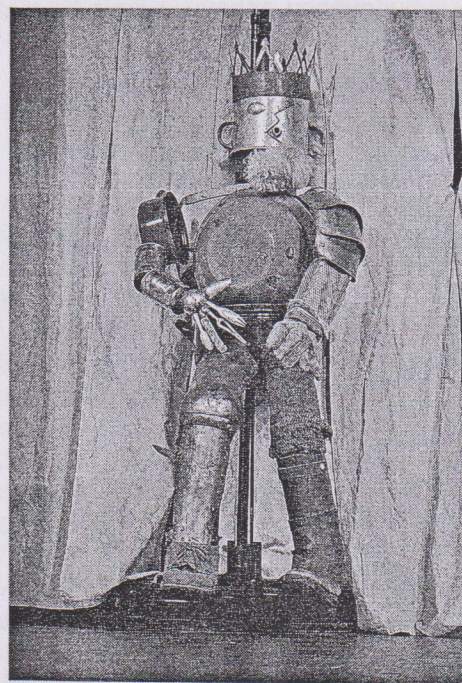
-evoch-

Pít či nepít aneb Oč tu vlastně běží

Každé velké umělecké dílo provokuje k apokryfům, protinávrhům, alternativním variantám, coververzím. A jelikož zřejmě není celosvětově slavnější hra, než jakou je Shakespearův Hamlet, není divu, že hamletovských apokryfů se takřka nedopočítáme. Jen v Čechách si jistě lze vzpomenout na E. F. Burianova Hamleta III. aneb Trůny dobré na dřevo, Hamleta IV. aneb Cirkus Elsinor Vladimíra Fuxe či Haprdánse Ivana Vyskočila – ve světovém měřítku pak hlavně na proslulou absurdní tragikomedii Toma Stopparda Rosencrantz a Guildenstern jsou mrtvi. I Petr Matoušek se se svým textem, vystavěným na dějovém půdorysu hry polského dramatika Janusze Głowack-

kého Fortinbras se opil a předvedeným dnes na Wintrově Rakovníku mladoboleslavským Divadýlkem na dlani přiřazuje do této řady.

Jeho text ovšem nemá ambici domýšlet alternativní podobu hamletovského děje jako Vyskočil, nahlédnout překvapivě a osvěživě známý příběh optikou vedlejších figur jako Stoppard a ani inscenovat Głowackého temné podobenství o bezmoci člověka tváří v tvář mocenské mašinérii. Jde v podstatě o přímočarou travestii hamletovského žánru – tedy dvorské tragédie pomsty, kdy vazba na Hamleta je především záminkou k rozehrání více či méně sofistikovaných narážek typu „plavkyně Ofélie“. A tato travestie,

Pít či nepít aneb Oč tu vlastně běží
– norský král Knut III. Nerez

tento středoškolsky (to nemíním pejorativně) vypláznutý jazyk na klasické dílo, je v podstatě jen půdorysem lidového kabaretu, který se pohybuje přímočaře „od fóru k fóru“ a který záměrně používá vtipů i hlášek nejružnější kvality, intelektuální náročnosti a úrovně vkusu.

Tady lze jen konstatovat, že záleží především na divákovi, nakolik se mu chce na hru inscenátorů přistoupit. Buď ho pobaví přímočaře „šoustají“ na místě, kde očekává lechtivý dvojsmysl, anebo je znechucen prvoplánovou

vulgaritou. (Jsou v inscenaci samozřejmě i vtipy vytríbenější a sofistikovanější, jakož i klasický gymnaziální humor typu „Martin Luther, to je king“.) Stylová a žánrová rovina kabaretu je ostatně v inscenaci nastavena už úvodním vstupem strážných na lyžích a je podporována mimořádně inteligentním a stylotvorným scénografickým řešením.

A tak jednoznačně největším problémem rakovnického představení byl fakt, že se neodehrálo v komorním prostředí, že se nám nedostalo bezpro-

středního kontaktu hlediště a jeviště, který je pro kabaret základní a nezbytnou podmínkou. Odstupem kukátkového jeviště vzniká i očekávání podstatně promyšlenějšího příběhu a vyniká roztaženost závěru inscenace, kde se nám zbytečně sugeruje i do té doby ani nenaznačený metaforický přesah. Přesto Divadýlko znovu naplnilo svou osobitou poetiku a diváky ochotné přistoupit na jejich styl divadla a humoru nesporně pobavilo.

Jan Šotkovský

Král jelenem

Hru Carla Gozziho Král jelenem jistě netřeba českému publiku představovat – text, vytríbeně spojující typy a situace commedie dell'arte s komplikovanou, takřka pohádkovou zápletkou s mnoha magickými prvky, je znám z mnoha profesionálních i amatérských inscenací. Právě ona kombinace však může být (a bývá) při inscenování zdrojem mnoha dramaturgicko-režijních problémů. Ty do jisté míry postihly (abychom skočili přímo k jádru věci) i zdařilou inscenaci Divadelního souboru při T.J. Sokol Lázně Toušeň.

Jestliže inscenace v první (dějově) nekomplikované půli dokáže přesně, a přitom nikoli přehnaně, načrtnout typy postav, disponuje řadou zdařilých lazzi a upoutává pozornost i několika osobnostně sugestivními výkony (Clarice Marie Radové, Deramo Luboše Jakuba, Smeraldina Dany Liptákové). Jde vskutku o svižnou, režijně dobře vybudovanou zábavu, i když ne u

všech členů souboru působí hravost, jež je hlavním tématem většiny situací, stejně spontánním dojmem.

Problémy ovšem nastávají v druhé polovině, která má dosti komplikovanou zápletku (přiznejme si, že i u Gozziho až překomplikovanou). Režie opouští do té doby důsledně antiiluzivní klíč a komediální rozehrávání situací a začíná ilustrovat příběh (včetně zcela zbytečných ilustrací změn prostředí), aniž by nás v něm dokázala dostatečně zorientovat – zejména ono složité vstupování „duší“ do jiných těl je řešeno zbytečně pseudoiluzivně, což jenom přispívá k divákovu zmatení v zápletkce. (Zároveň však i v této polovině odvádí pozornost od děje rozsáhlé lazzi s medvědem, které je bohužel navíc nejméně přesným a zdařilým lazzi celé inscenace).

Stále se ovšem jedná o inscenaci nesporně inteligentní a zábavnou, která si s nelehkým a na amatérských

Král jelenem – Radek Hrdlička

jevištích nezvyklým žánrem poradila nápaditě a s vkusem. A za to dík.

Jan Šotkovský

Na styl, který používáme, jsme našli hru

Využila jsem chvíle, kdy herci vyklíčili scénu a vyzpovídala jsem paní režisérku Annu Müllerovou.

Jak jsi spokojená s právě odehraným představením?

Úplně nejsem. Nějak to dneska nemělo temporytmus, bylo to pomalé, chyběly tomu „nožičky“, zvraty. Je to asi tím, že herci jsou unavení. Dnes večer máme ještě před sebou ples, chystali jsme se i na něj, balili... asi jsme se přecenili. Už jsem představení viděla lepší.

V Králi jelenem je hodně akrobacie... Akrobacii s herci dělal manžel. Ale celkově zařazujeme hodně pohybovek, používáme je od začátku. Myslím, že

naši herci jsou na pohyb nadaní. Taky tomu pomáhá to, že tancujeme – děláme předtančení. Na Hronově chodí k Hechtovi na pantomimu, teď byli někteří na semináři žonglování. Žonglování se nám zatím nepodařilo zařadit, přesně jsme nevěděli, kam. Plánovali jsme třeba, že by Smeraldina mohla žonglovat při situaci s výstřihem, ale pak z toho sešlo.

Jak vznikaly kostýmy?

Kostýmy máme od profíka pana Jelínka. Udělal nám nákresy, máme šikovnou švadlenu, ta to podle nich ušila. Nakreslil také návrhy skříní. My sami nemáme praxi v teorii kulis, chybí nám zkušenosti, řemeslo. Ale hodně věcí si

děláme sami, jsem ráda, jak jsou lidé v souboru šikovní.

Viděli jsme zajímavé efekty, třeba kouř na začátku představení.

Kouř – to podle mě k pohádce patří. Já vnímám pohádky jako barevné, patří tam zázraky. Ty skříně, to jsou kouzelné krabičky. Když se krabička otevře, vypadne pohádka. Ještě bych si tak přála, aby se herci zase zrychleně dostali zpět do krabiček. To ještě neumíme, skočit tam nějakým saltem.

Proč komedie dell'arte?

My tímhle stylem vlastně hrajeme pořád. Všude používáme výrazové prostředky typu hraní do diváků, pohyb,

velká gesta. Je nám blízké pouliční divadlo. „Šroubovali“ jsme to do všeho. Na KOPRu jsme se pak bavili s Milanem o prostředcích komedie dell'arte, řekla jsem si, že by bylo dobré to zkusit s našimi herci. Vlastně na styl, který používáme, jsme našli hru.

Herců bylo asi dvanáct. Neměli jste třeba problémy s plánováním zkoušek, když se mělo sejít tolik lidí?

Jelena může hrát kdokoli, i strážce, ty mají v podstatě jeden výstup. Někdy se do toho může převléct i Clarice, tak se dá zmenšit obsazení. Zkoušky ve dva-

nácti lidech nebyl problém. V jednotlivých scénách hrají většinou jen dva herci. Velké projížďčky se všemi jsme dělali až v poslední fázi. Těžší než hrání bylo, aby si herci zapamatovali, ze které skříně vyjdou a do které zajdou.

Jste rádi, že jste si vybrali místo jeviště Tylova divadla sál KC?

Ano, tady se nám hrálo příjemně. Ideální je hrát i venku. Premiéru jsme měli v noci, v zahradě. Hráli jsme i na nádvoří. Bylo to venku, v létě, na obloze lítala sova...

Když se král proměnil do jelena, v co by ses chtěla někdy proměnit ty?

Taková mladá, svižná pětadvacítká není marná. I když padesátka má také výrazné klady.

Napadá tě ještě něco, co bys ráda řekla k představení nebo k souboru?

V souboru jsou všichni velice pracovití. Na podzim jsme hráli dvakrát až třikrát za víkend. Jediná nevýhoda je, že stárnou. Začínají chodit do práce, mají méně času. Celkově ale musím říci, že s mladými lidmi se pracuje fantasticky.

-evoch-

Prázdniny snů

Přehlídka je u konce, čtenář netrpělivý, začnu tedy poněkud zostra – Prázdniny snů Francise Joffa patří bohužel k méně kvalitním bulvárním textům, která zaplňují české profesionální i amatérská jeviště a repertoáry kočovných agentur. Dokonce patří k textům, na nichž by se daly takřka učebnicově demonstrovat nečnosti, typické pro tento druh her, psaných namnoze herci pro své konkrétní kolegy (a tudíž obtížně přenositelných). Místo efektivního domýšlení a rozvádění vstupní situace se zde zápletka rozvíjí jen sledem nelogických a nemotivovaných náhod, k vytvoření humorné situace je třeba připsat celou postavu nebo samostatný dějový motiv (viz figury Muže a Juliette, které slouží

vlastně jen k motivaci příchodu sanitárka Maurice na scénu), všechny dějové linie jsou pak narychlo řešeny uzavíranými nečekanými zvraty, mnohdy notně červenoknihovního ražení (Jacquesův

Prázdniny snů – Marcela Hlávková a Jaroslav Červinka

a Agathin románky z Alžiru), postavy počítající s dotvořením osobnosti konkrétního herce postrádají pevné kontury (viz Agathe, nelogicky kolísající od obávané semetricky k laskavé bábince). A dál vlastně není o čem psát. Jen zalitovat, že tak zkušený (a žánr zvládající) soubor, jakým nesporně je libický Vojan, volil dramaturgicky tak nešťastně. A ocenit výkony Heleny Vondruškové a zejména Jaroslava Brendla, kteří i z hrubě a nejednotně načrtnutých postav a situací dokázali vydobýt cosi jevištně zajímavého. Libičtí bojovníci tentokrát v podobě Joffovy hry s větrnými mlýny a nezvítězili. To se stává. Věřme, že za rok bude lépe. Ať žije Wintrův Rakovník 2010!

Jan Šotkovský

Rozhovor s mužem na stejné vlně

O představení Prázdniny snů jsem si povídal s režisérem Jaroslavem Vondruškou netradičně ještě před představením. Princezna Helenka mi dala košem a Jarda nervózně sledoval hodinky, protože očekával příjezd zbytku souboru.

Co jsou pro tebe prázdniny snů?

Prázdniny snů? Myslíš prázdniny snů, nebo Prázdniny snů?

Myslíš vysněné prázdniny.

Nikdy jsem nevyhledával nic „extrovního“. Prázdniny pro mě byly hlavně možnost, abych vypadl z toho shonu a odpočinul si. Nejlepší prázdniny jsem zažil, když jsem byl čtrnáct dní v jednom kuse na jednom místě a jen jsme vyráželi na výlety do okolí. To byl pro mě takový balzám a takové prázdniny

snů, že jsem si opravdu perfektně odpočinul. Na to často vzpomínám.

To znamená, že nevyhledáváš v zahraničí exotiku, ale zvětšuješ distanc od starostí tady?

Ano. Tady člověk, i když si řekne, že vypne, je přece jen blízko těm lidem a oni si nedají někdy pokoj (smích).

Čím jsou pro tebe Prázdniny snů jako inscenace?

Já jsem spíše založený na komedie.

A protože divadlo by mělo být naplněno ve všech žánrech a jsou soubory, které dělají to „vážno“, tak já budu dělat tu komedii. Takže spíš hledáme v těchto vodách, ať už jsou to čerstvě napsané texty, nebo vytažené ze šuplat. A tímto způsobem jsme se dostali k Prázdninám snů, které jsou záležitost ne tak stará. Zalíbilo se mi to i z důvodu, že jsem měl možnost dát příležitost třem našim hercům. Vlastně jsem vybíral text pro lidi. Ono je to vždycky tak, že se snažíme vybírat text pro herce. Ale ne vždy se to, bohužel, podaří a tím pádem si ne vždy mohou zahrát všichni.

Jak dlouho jste pracovali na textu?

Pracovali jsme na něm třináct měsíců. Ale o prázdninách (jako takových) bylo

volno. To znamená asi deset měsíců.

Máte poměrně početné obsazení. Kolik je v Libici „Vojaňanů“?

Nás je celkem čtyřicet členů. A zároveň máme i čtyřicetileté výročí. Vojanem za tu dobu prošlo už sto padesát lidí.

Které inscenace máte ještě na repertoáru?

Posledního února byla derniéra Lakomce, se kterým jsme jezdili tři roky. Samozřejmě Prázdniny snů, pohádka Měla babka čtyři jabka, se kterou jsme tady byli na Popelce na podzim. Jirka Hlávků má monodrama Don

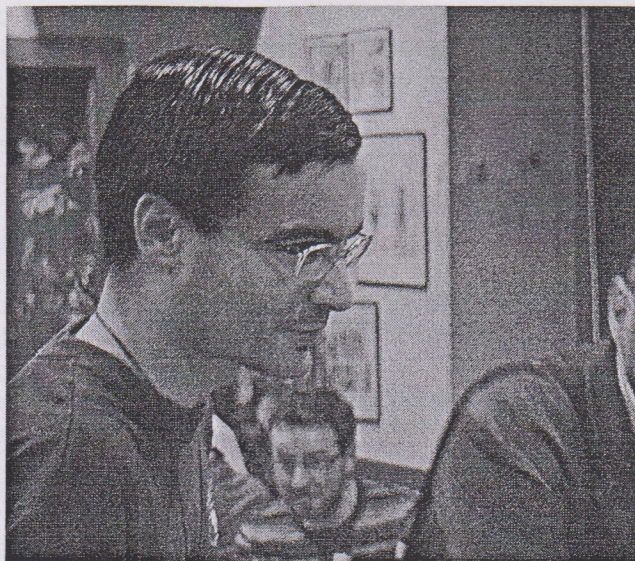
Quijote de la...od nás. Já připravuji pohádku Princezna Máňa – s dětmi, aby se mohly vyřádit v čertech a pásmo k padesáté sezóně Semaforu bude dělat zase Jirka.

A napadá Tě na závěr nějaký vzkaz, něco, co jsme neřekli?

Je to moc fajn, když jsou divadelníci takhle praštění a můžou se scházet a bavit se o stejných věcech. Že mají ten svůj život naladěný na stejnou vlnu.

Tak díky a zlomte vaz!
Čert tě vem!

-jps-

A jseš tu, Filipe.....Chlum

(W)off-kenice

Mno, a máme po ptákách. Další ročník „Wintrovek“ nám utekl rychle jako mléko, které stálo moc dlouho na rozpálené plotně. Plakat nad ním ale nebudeme, nemusíme. Jak se říká „Trpělivost je výsada krmičů želv.“ A tak i z nás na další rok se musí stát taková ti otrlí krmičí želv.

Proto, aby vám nebyla dlouhá chvíle do příštího roku, můžete luštit můj poslední nejzapeklitější Kvíz.

Najdi jeden rozdíl: 😊 ☹️

Pravda, je to smutné, ale každá skvělá zábava musím mít taky svůj konec, aby všichni mohli správně docenit její kvality. Vím, že vás to bude mrzet. Dnes mám pro vás poslední ochutnávku vámi toliko milované špatné poesie.

Vzteky starce půjčujícího surfy

Na pobřeží, na pláži surfaři tam doráží.
Ať nedoráží na mě.
Stejně skončí v pacifiku, na dně.

Neštěstí v obýváku

Obráz visí na stěně,
je těžký jako kladivo.
Včera spadnul na štěně,
zbylo po něm krmivo a pelíšek.

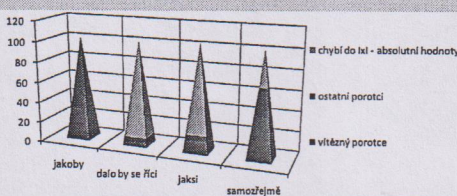
Na shledanou

-off-

Výzkumné šetření WR 09

$$|x| = \begin{cases} x & \text{pro } x \geq 0 \\ -x & \text{pro } x < 0 \end{cases}$$

– aneb absolutní hodnota JAKOBY

V rámci výzkumného šetření jsme zvolili kvantitativní analýzu dat. Výzkumný vzorek se skládal z vybraných hovořících porotců (MgA. K.B., MgA. K.F., Mgr. M.S., PhDr. M.St.) na WR 09. Cílem výzkumu bylo zmapovat výskyt nejčastěji užívaných slovních parazitů ve výrocích jednotlivých vzorků. Do ohniskového výzkumu jsme zařadili čtyři nejfrekventovanější výrazy: **jakoby**, **dalo by se říci**, **jaksí** a **samozřejmě**.

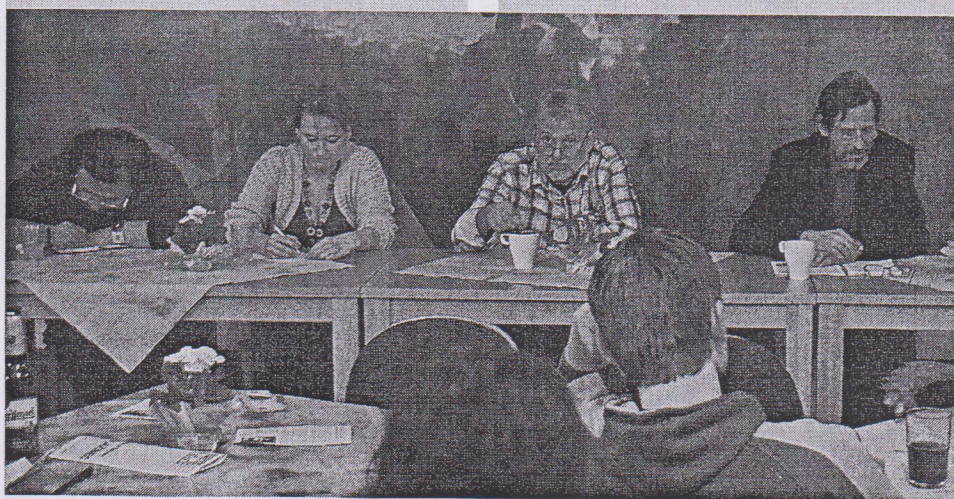
Vítězný parazitní výraz letošního

klání je **jakoby** – se 112 výskyty. Jako druhý parazit se umístilo **samozřejmě** – 68 výskyty (chybí 32 do absolutní hodnoty 112). Na třetím místě se objevilo **jaksí** – 18 výskyty a výčet uzavírá **dalo by se říci** s pouhými 9 výskyty. Absolutní hodnotu (kolik chybí do božského **jakoby**) značíme zelenou barvou.

Z grafu je také čitelný (modrá barva) vítězný porotce každého parazitu. V **jakoby** s převahou zvítězila MgA. Kateřina Baranowska, v **dalo by se říci** Mgr. Milan Schejbal, v **jaksí** PhDr. Milan Strotzer a v **samozřejmě** Mgr. Milan Schejbal. Nejvyšší hodnoty tedy dosáhl Mgr. Milan Schejbal (**samozřejmě** 42 výskyty), těsně za ním MgA. Kateřina Baranowska (**jakoby** 32 výskyty. Pozn.: I přesto, že nevykopávala!).

Oběma vítězům blahopřejeme a přejeme mnoho pěkných slovních spojení i do dalších let.

Váš výzkumný tým

Odborná porota – K. Fixová, K. Baranowska, M.Schejbal, M. Strotzer

Tiráž